

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: 07/3054 FM GKB Vår ref.: RJ

Hamar 16. oktober 2008

Høring – NOU 2008: 12 Revisjonsplikten for små foretak

Vi viser til mottatt høringsdokument datert 02.07.08 vedrørende ovennevnte høring.

Økonomiforbundet har på bakgrunn av denne høringen foretatt en spørreundersøkelse blant sine medlemmer for best mulig å kunne formidle bransjens syn på revisjonsplikten for små foretak. Spørreundersøkelsen ble foretatt blant 1614 medlemmer med en svarprosent på 36. Dette gir oss et sikkert svar på hva bransjen mener.

Resultatet av spørreundersøkelsen er som følger:

Spørsmål	Ja (%)	Nei (%)
Spørsmål 1: Har du i dag kompetanse til å foreta et fullstendig årsoppgjør for et aksjeselskap hvis revisjonsplikten skulle bortfalle?	85	15
Spørsmål 2: Har ditt kontor kapasitet til å foreta alt arbeid og dokumentasjon på et AS hvis revisjonsplikten skulle bortfalle?	71	29
Spørsmål 4: Mister regnskapsfører og kunde en viktig støttespiller dersom revisjonsplikten for små selskap blir fjernet?	56	44
Spørsmål 5: Mener du at det er behov for å endre dagens regler for når et selskap er revisjonspliktig?	71	29

Spørsmål 3:

Gjennomsnittlige verdier for svar på grenseverdier når revisjonsplikten bør inntre:	
Omsetning	7,1 mill
Balanseverdi	17,2 mill
Antall ansatte	19,3 ansatte

Ut fra denne meningsmålingen blant Økonomiforbundets medlemmer har vi følgende kommentarer til utvalgets innstilling:

Svekkelse av kvaliteten på skatte og avgiftsgrunnlag

Revisors kontroll av regnskaper er uten tvil medvirkende til at Skatteetaten kan senke sitt kontrollnivå og bruke ressurser på andre kontroller. Ved et bortfall av revisjonsplikten for små aksjeselskap vil revisors kontroll måtte kompenseres.

Det bør i denne sammenheng vurderes om et selskap fører regnskapet selv eller om det benytter autorisert regnskapsfører. Autorisert regnskapsfører innehar kompetanse og rutiner for internkontroll som i det vesentligste oppfyller samme funksjon som den kontroll revisor foretar.

Ved eventuell innføring av fritak fra revisjonsplikten, støtter Økonomiforbundet forslaget om å gi Skattekontorene anledning til å pålegge aksjeselskaper revisjon i inntil tre år dersom det avdekkes vesentlige brudd på bestemmelser i eller i medhold av ligningsloven, merverdiavgiftsloven skattebetalingsloven og bokføringsloven.

Avdekke økonomisk kriminalitet

Revisors kontroll av regnskapet kan være med å avdekke økonomisk kriminalitet. Dette er særlig i de tilfeller hvor selskap fører regnskapet selv. Når det er autorisert regnskapsfører som fører regnskapet, har denne rapporteringsplikt til Økokrim på lik linje med revisor. Autorisert regnskapsfører har gjennom hvitvaskingsloven pålegg om å ha system for undersøkelse og rapportering, samt ha egen rapporteringsansvarlig.

Revisor har en rett til å underrette politiet dersom det i forbindelse med revisjonsoppdrag eller utførelse av andre tjenester fremkommer forhold som gir grunn til mistanke om straffbare forhold. I henhold til regnskapsførerloven § 10 5. ledd, har også regnskapsfører rett til å underrette politiet om straffbare forhold.

Revisor tilfører foretaket kompetanse

Utvalget peker på at revisor i mange tilfeller kan være en ressursperson for mange selskap. Revisorlovens krav til uavhengighet setter begrensninger for hvilke tilleggstjenester revisor kan tilby. Når det gjelder selskap som fører sitt regnskap selv vil imidlertid revisor kunne tilføre kompetanse innen skatte og avgiftsområdet ved gjennomføring av revisjon.

Hensynet til minoritetsaksjonærer

Utvalget har trukket fram og foreslått at minoritetsaksjonærer skal ha mulighet til å kreve at det benyttes revisor. I selskaper hvor det er flere aksjonærer og aksjekapitalen er svært ulik mellom aksjonærer, vil det være betryggende for minoritetsaksjonærer å ha denne muligheten til å kunne kreve revisjon av selskapets regnskap.

Hensynet til banker og kreditorer

Banker og finansinstitusjoner krever i dag i de fleste tilfeller reviderte regnskaper. Både ved finansiering av investeringer og ved kreditter til ordinær drift. Bankene krever sikker informasjon om selskapenes økonomiske situasjon, særlig når det er selskaper med begrenset ansvar. Signaler fra bankforeningene tyder på at kredittkostnadene vil stige betraktelig for denne typen selskaper dersom revisjonsplikten for små selskaper blir fjernet. Alternativt vil de på eget initiativ kreve revisorbekreftede regnskaper for å yte lån eller kreditter, uavhengig av om selskapet har revisjonsplikt eller ikke.

Særattestasjon

Revisor har attestasjonsoppgaver som har betydning for skatte og avgiftsmyndighetene. I første rekke er dette attestasjon av næringsoppgave og kontrolloppstilling over registrerte og innberettede beløp. Begge attestasjonsoppgavene er hjemlet i ligningsloven, og revisors underskrift, eller manglende underskrift, gir skatte- og avgiftsmyndighetene viktig informasjon i kontrollarbeidet.

I de nordiske landene er det bare Norge som har denne typen særattestasjon. Ved bruk av autorisert regnskapsfører, gis det opplysninger om dette på næringsoppgaven. Dette er i seg selv ingen attestasjon, men er med på å sette et kvalitetsstempel på de innrapporterte opplysninger. På kontrolloppstilling over registrerte og innberettede beløp er det ingen tilsvarende informasjon.

I tillegg er det krav om særattestasjoner etter aksjeselskapslovgivningen. Dette er krav knyttet til disposisjoner vedrørende selskapets egenkapital, stiftelse av selskap samt fusjon og fisjon. For de aller minste aksjeselskapene er det relativt sjelden at det foretas disposisjoner i selskapets kapital, og for noen av disse disposisjonene kan for eksempel revisor bekrefte kapitalforhøyelse/emisjon i kontanter uten at det foretas finansiell revisjon. Økonomiforbundet mener at en del av disse særattestasjoner kan foretas av autorisert regnskapsfører, og at attestasjon av innbetalt kapital ved stiftelse og kapitalforhøyelse i kontanter kan attesteres av bank.

Utviklingen i andre land, konkurranseforhold

Det er nylig foretatt lempinger i revisjonsplikten i Danmark og Finland, og i Sverige er det foreslått unntak fra revisjonsplikten for små aksjeselskap. Dermed er det bare Norge som har revisjonsplikt for små aksjeselskap i Norden.

Hvorvidt det har noen stor betydning for norske selskap i konkurranse med selskaper fra andre land, om det er revisjonsplikt eller ikke, er heller usikkert. Det kan være et konkurransefortrinn når det gjelder kostnader å ikke ha revisjon, men det er nok andre faktorer som betyr mer for konkurranseforholdet. Samtidig er det sannsynligvis de færreste av de små aksjeselskapene som opererer internasjonalt.

Kostnadene med revisjon

Ett argument for å oppheve revisjonsplikten for små foretak, er at det vil være kostnadsbesparende for disse selskapene. For Økonomiforbundets del er ikke fokuset på kostnadssiden ved revisjonsplikten det viktigste. Det er kvaliteten på det utførte regnskapsoppdraget som er det som har størst betydning for vår vurdering av om revisjonsplikten for små aksjeselskaper skal bestå eller ikke.

Oppheving av revisjonsplikten – forenkling av regelverket

En eventuell opphevelse av revisjonsplikten for små aksjeselskap kan være et ledd i forenklingen av regelverket for denne typen selskaper, og medvirke til at det vil bli noe enklere å etablere og drive næringsvirksomhet. Kostnadsaspektet er en del av dette bildet, men det at man ikke behøver å ha revisor i slike selskaper kan oppleves som en forenkling.

Bruk av autoriserte regnskapsførere

Utvalgets flertall peker på at bare 56,8% av de små aksjeselskapene (mindre enn 5 mill i omsetn.) i 2006 brukte autorisert regnskapsfører til å føre regnskapet, og at bare 40,7% av de samme selskapene benyttet autorisert regnskapsfører til å fylle ut næringsoppgaven.

Det pekes også på at revisorer og autoriserte regnskapsførere har ulike roller i forhold til kunden. Regnskapsførers rolle er i hovedsak å ivareta selskapets bokførings-, regnskaps- og rapporteringsplikter, men revisors rolle er å foreta en uavhengig bekreftelse av at årsregnskapet er i samsvar med lov og forskrift og bidra til at virksomheten har en ordnet forretningsførsel og betryggende formuesforvaltning.

Økonomiforbundet antar at dersom revisjonsplikten oppheves for små foretak, vil flere av disse benytte autorisert regnskapsfører til å både føre regnskapet og til å fylle ut ligningsoppgavene. For de selskaper som benytter autorisert regnskapsfører til å føre regnskapet, er det mer vanlig at regnskapsfører også fyller ut ligningsskjema. Ved en eventuell opphevelse av revisjonsplikten, bør det vurderes å innføre en plikt til å benytte autorisert regnskapsfører.

Kapasitet hos regnskapsførerbransjen

Ut fra generelle betraktninger kan det se ut som om regnskapsførerbransjen for tiden har en litt for liten kapasitet i forhold til den tilgang det er på kunder og i forhold til den arbeidsmengde det er på det enkelte regnskapsoppdrag. Ut fra spørreundersøkelsen vi har foretatt blant Økonomiforbundets medlemmer, svarer 71% av de spurte at det kontoret de jobber ved har kapasitet til å foreta fullstendig årsoppgjør med årsregnskap og kontroll av regnskapet om revisjonsplikten skulle falle bort.

Det tolker vi slik at selv om bransjen nok har en viss underkapasitet, vurderer bransjen merarbeidet som faller på regnskapsfører om revisjonsplikten bortfaller som så lite at bransjen har kapasitet til ta seg av dette.

Kompetanse hos regnskapsførerbransjen

Regnskapsførerbransjen besitter i dag meget høy kompetanse på alle relevante lover, forskrifter og krav til utarbeidelsen av regnskap, ligningsdokumenter og årsregnskap. I praksis er det en stor andel av de selskaper som benytter autorisert regnskapsfører til å føre regnskapet, hvor også regnskapsfører fyller ut næringsoppgaven. Og dermed alle ligningsdokumentene. Ut fra de tall som kommer frem i utvalgets innstilling, regner vi oss frem til at i de tilfeller at regnskapsfører blir benyttet, blir 72% av næringsoppgavene også fylt ut av regnskapsfører. Dette samsvarer godt med de tall som fremkommer i vår medlemsundersøkelse. Der svarer hele 85% av de spurte at de har kompetanse til å utføre et fullstendig årsoppgjør for et aksjeselskap.

Samspeillet mellom revisor og regnskapsfører

Ut fra den spørreundersøkelsen som er foretatt blant våre medlemmer er meningene delte når det gjelder nytten regnskapsfører har av revisor. 56% svarer at de mister en god støttespiller, mens 44% svarer at de ikke gjør det. Dette kan til en viss grad overføres til hvor stor nytte selskapet har av revisor som fagperson. Med de begrensninger revisor har til å utføre rådgivningstjenester til egne kunder, kan det synes som om verdien av revisors faglige bidrag til selskapene er begrenset.

Økonomiforbundets innstilling:

Økonomiforbundet støtter mindretallet i utvalget i prinsipp, og går inn for at revisjonsplikten for små aksjeselskaper oppheves. Samtidig mener vi at det bør arbeides videre med forslag som kan utligne konkurranseforskjellene mellom norskregistrerte aksjeselskaper og norskregistrert utenlandsk foretak. Nuf. De viktigste momentene for Økonomiforbundet sin del, er at vi i Norge har en offentlig autorisasjonsordning for regnskapsførere som gjør at det kan forventes større kompetanse blant regnskapsførere og dermed høyere kvalitet på de produserte regnskapene. Regnskapsbransjen har gjennom vår medlemsundersøkelse klart gitt uttrykk for at det er behov for å endre på kravet til revisjonsplikt. Så stor andel som 71% av de spurte har hatt den oppfatningen. I tillegg sier 85% av de spurte at kompetansen til å utføre disse oppdragene finnes i regnskapsførerbransjen.

Med vennlig hilsen
Økonomiforbundet

Rolf Jule
Organisasjonskonsulent